

ПРОФЕСИОНАЛЕН КОДЕКС на Камарата на архитектите в България

(Приет на ИОС на 26-27 януари 2007 г., изм. и доп. на шестото ОС на КАБ на 28-29 март 2008 г., изм. и доп. на седмото ОС на КАБ на 29-30 април 2009 г.)

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (изм. 2009) (1) Този Кодекс представя нормите на професионално поведение и практики, задължителни за членовете на Камарата на архитектите и вписани в регистрите и лица. Кодексът не повтаря задължения, наложени на архитекта по силата на общото право.

(2) (нова 2009) Архитектът следва да се ръководи в професионалната си дейност от духа на Кодекса, така както и от неговите изрични клаузи.

(3) (нова 2009) Фактът, че даден архитект е оправдан в съда по наказателно обвинение не означава непременно, че той не може да бъде наказван, за действия или бездействия, свързани с това обвинение, ако тези действия или бездействия представляват дисциплинарно нарушение.

Чл. 2. Архитектът, освен извършител на конкретна проектантска услуга в полза на конкретен възложител, е и носител на висш интелектуален потенциал в полза на цялото общество.

Чл. 3. Архитектът е длъжен да поддържа и подобрява професионалните си знания и квалификация, за да изпълнява по най-добър начин своята основна роля на съзидател на жизнена среда.

Чл. 4. Архитектурното проектиране е регулирана, свободна професия, достъпна само по условията и в границите, регламентирани в ЗКАИИП.

ОТНОШЕНИЯ НА АРХИТЕКТА С ОБЩЕСТВОТО

Чл. 5. (изм. 2008.) Архитектът не следва да се ангажира със задача, за възлагането на която е задължително провеждането на архитектурен конкурс, ако тя не е била обявена по съответния ред и в необходимите срокове, изисквани по закон, както и ако предвиденото възнаграждение не отговаря на приетата от КАБ методика за определянето му.

Чл. 6. Архитектът е длъжен да проявява обективност и безпристрастност в случаите, когато дава своето експертно мнение относно предложение от страна на предприемач или относно договорен документ, обвързващ инвеститор с предприемач или снабдител. Същото важи и в случаите, когато архитектът се произнася относно компетенциите или възможностите на едно предприятие или качествата на неговото производство.

Чл. 7. Архитектът е длъжен да избягва ситуации, в които съвместява функциите на участник /страна/ и арбитър при реализирането на една и съща работа. Когато архитектът упражнява дейности от различно естество, те трябва да бъдат напълно разграничени и независими помежду си, както и да представляват публично достойние.

Чл. 8. (изм. 2009) (1) Архитектът е длъжен да изпълнява съвместно и точно своите задачи, да избягва всякакви ситуации или действия, несъвместими с професионалните му задължения или способни да хвърлят съмнение върху неговата добросъвестност или да дискредитират професията.

(2) (нова 2009) Архитектът е длъжен в своята дейност да спазва действащите нормативни документи. Некачествената и некомпетентна работа на архитекта е тежко провинение пред обществото.

Чл. 9. Архитектът е длъжен да съобразява обема и вида на работата, която приема, с личните си способности, знания и правомощия. Той е длъжен да се въздържа от това да дава заблуждаваща

оценка за своето собствено ниво на квалификация, както и за средствата, с които разполага.

Чл. 10. Архитектът, на работа в общинска или държавна администрация е длъжен да ограничава правомощията и компетенциите си в рамките на закона. Намесата му в чужд проект с аргументи, излизайщи извън нормите за проектиране или основани на превратно тълкуване на норми, е недопустима.

Чл. 11. Архитектът на работа в общинска или държавна администрация е длъжен да съблюдава следните ограничения на правото си за проектиране:

1. Нормативно наложените ограничения, съгласно ЗКАИИП, ЗУТ и ЗДС;
2. Проектантската правоспособност, призната на архитект, заемащ административна длъжност, автоматично става невалидна за териториалния обхват на съответната общинска администрация за времето на заемане на поста;
3. Пълната проектантска правоспособност, призната на архитект, който е свързано лице с архитект, заемащ административна длъжност, автоматично става невалидна за териториалния обхват на съответната администрация за времето на заемане на поста. Това ограничение не важи по отношение на сключени и регистрирани вече договори, както и при ползване авторски права при преустройство на строящи се или построени вече сгради.

Чл. 12. (изм. 2009) Архитектът, на работа в общинска или държавна администрация не може да бъде материално заинтересован, пряко или косвено, от възлагането, одобряването или неодобряването, процедурирането и изпълнението на архитектурен проект или устройствен план, чийто обект е разположен на територията, в която той администрира.

Чл. 13. Архитектът е длъжен да избягва дейности или работа, които биха го принудили да направи избор или да вземе решение, противоречащо на професионалната му съвест.

Чл. 14. Архитектът е длъжен да не допуска в професионалната си дейност дискриминация, основана на расова принадлежност, народност, пол, религия, здравословно състояние, граждански статус, сексуална ориентация.

ОТНОШЕНИЯ НА АРХИТЕКТА С ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ

Чл. 15. (изм. 2008, изм. 2009) Архитектът е длъжен да документира всеки свой професионален ангажимент чрез предварително изготвен писмен договор, определящ ясно естеството и обема на задълженията на страните, както и да запознае възложителя с постановките на Професионалния кодекс и санкциите, произтичащи от неговото неспазване. Писменият договор трябва да съдържа минимум :

1. (изм. 2008, изм. 2009) вида и обема на работите и сроковете за тяхното изпълнение;
2. (изм. 2008, изм. 2009) възнаграждението за услугите и метода на тяхното изчисляване;
3. разпределянето и границите на отговорностите;
4. условията за прекратяване;
5. (изм. 2008) клауза, че предметът на договора не е възлаган от възложителя на друг архитект или ако са извършвани ППР, взаимоотношенията във връзка с тях са уредени между страните.

Чл. 16. Архитектът може да поема определена задача само след като се е уверил, че притежава необходимите адекватни знания, умения и квалификация, които напълно да отговорят на поетите към възложителя ангажименти.

Чл. 17. (изм. 2008) Архитектът е длъжен да изпълнява в необходимия обем и качествено своята работа по изготвяне на проекти и авторския надзор при изпълнението на строителството при стриктно спазване на действащите нормативи и закони. Архитектът не може да бъде принуждаван да носи отговорност за проект, който е приет от възложителя без претенции, получил положителна оценка за

съответствие, или е одобрен от администрацията.

Чл. 18. Архитектът е длъжен да избягва всяка ситуация, в която съществуващите частни интереси са такива, че той би бил склонен да предпочете страната на трето лице пред тази на своя възложител.

Чл. 19. (изм.2008) Архитектът е длъжен да запазва конфиденциалността на делата на своя възложител, освен в случаите когато законите на Република България предвиждат друго. В случай, че възложителят и/или работодателят предприеме неправилни от гледна точка на архитекта действия или такива в ущърб на обществения интерес, архитектът е длъжен да го предупреди писмено за последиците и в случай на неразбиране да информира КАБ.

Чл. 20. Когато архитектът е убеден, че средствата, с които разполага неговият възложител, са очевидно недостатъчни за предвидените работи, той е длъжен да го информира. Освен мнения и съвети, архитектът е длъжен да даде на своя клиент всички обяснения, необходими за разбирането и правилната оценка на услугите, които извършва за него. По искане на възложителя архитектът е длъжен да дава отчет за изпълнението на своята работа, както и да предоставя документацията, отнасяща се до нея. Архитектът трябва да се въздържа от вземане на решения или от даване на нареждания, които могат да доведат до непредвидени разходи или до такива, каквито не са били предварително одобрени от възложителя.

ОТНОШЕНИЯ НА АРХИТЕКТА С КОЛЕГИТЕ

Чл. 21. (изм.2008) Архитектът е длъжен да проявява професионално уважение и положително отношение към всеки друг архитект. Отношенията в архитектурната колегия се основават на безусловно взаимно признаване на правото за творческа, професионална и икономическа реализация, докато не са констатирани нарушения на приетите норми. Професионални конфликти между архитекти, ако такива възникнат, се решават приоритетно в рамките на колегията.

Чл. 22. Конкуренцията между колеги архитекти трябва да се основава единствено на тяхната професионална компетентност и на качеството на услугите, които могат да предложат на възложителите си. За актове на нелоялна конкуренция, респективно за нарушения на Професионалния кодекс се считат :

1. всеки опит за обсебване или отклоняване на клиент чрез заблуждаващо изчисляване на по-ниска себестойност за изпълнение на поръчката;
2. (изм.2008) всяко действие, злепоставящо колега с цел да се попречи възлагане на поръчка или да му бъде отнета вече предоставена поръчка;
3. (изм. 2009) всяко възползване от заемана административна или изборна длъжност или служебно положение, с цел манипулиране свободния избор на клиента на изпълнител (проектант) за конкретна поръчка, както и изпълнението на поръчка, възложена по такъв начин;
4. съвместяването на проектиране и одобряване, от едно физическо или юридическо лице или от две свързани лица в един обект;
5. съвместяване на проектиране със строителна или консултантска дейност от едно физическо или юридическо лице или от две свързани лица в един обект;
6. нарушаването на авторското право;
7. използването на свое или чуждо обществено положение, политическа принадлежност, раса или пол, с цел вземането на конкретна поръчка ;
8. (нова 2008, изм. 2009) проектиране без сключен писмен договор, регистриран в КАБ, съгласно Устава.

Чл. 23. (изм.2008) Архитектът няма право да подписва и печата като автор проект на друг архитект, независимо от обстоятелствата. Архитектът удостоверява авторството си чрез подпис, положен върху изпълнения от него проект. С подписването на даден проект архитектът поема изцяло всички права и задължения, произтичащи от авторството. Архитект, чието име не фигурира в проекта

като проектант, няма право на претенции за авторство или за правата, произтичащи от него.

Чл. 24. (изм. 2008, изм. 2009) Архитектът няма право да сключва договор за проектиране и авторски надзор, преди да уведоми писмено носителя на авторските права на същия проект или обект на архитектурата за новото възлагане. Той е длъжен да се информира от своя възложител за евентуални неуредени отношения по същия проект с друг архитект, и ако има такива, архитектът прави всичко необходимо и зависещо от него за уреждането на тези взаимоотношения.

Чл. 24 а. (нов 2008) Архитектът няма право да използва в своя проект чужд проект или части от него под никаква форма, независимо от обстоятелствата.

Чл. 25. В случай, че архитект бъде поканен да замести свой починал колега, за изпълнението на дадена поръчка, той е длъжен да се съобрази с интересите на държащите авторските права и да уведоми писмено възложителя за това.

Чл. 26. Архитект, поканен да произнесе професионална оценка за свой колега или за негова работа, е длъжен да го стори безпристрастно, и то след като се е запознал с всички факти около случая.

Чл. 27. (изм.2008) Архитектът-работодател е длъжен да се увери в уменията и знанията на своите служители. Той разпределя задачите, съобразно квалификацията им, без да ограничава тяхната творческа свобода. Негово задължение е да вписва в проекта имената на архитектите, участвали в проектирането му.

Чл. 27а. (нов 2008) Архитектът-работодател носи солидарно отговорност за нарушения на Професионалния кодекс, свързани с дейността на фирмата му, извършени от архитекти-съдружници и/или от назначени в нея архитекти-проектанти.

Чл. 28. (изм. 2009) Когато архитектът работи като назначен проектант във фирмата на друг архитект, той е длъжен да уведомява възложителя за статута си и за границите на своите правомощия, както и да информира своя работодател за възлагани му външни поръчки извън рамките на фирмата, като се съобразява със съгласието или несъгласието на работодателя си.

Чл. 29. Всички архитекти с еднаква проектантска правоспособност и всички проектантски бюра, регистрирани от архитекти с еднаква проектантска правоспособност, са равнопоставени при избора на проектант за конкретна поръчка.

Чл. 30. (изм.2008) Архитектът е длъжен да сезира писмено КДП за всяко нарушение на Кодекса, което е привлякло вниманието му. Всички проблеми, произтичащи от нарушаване на професионалния кодекс, се решават първо в рамките на колегията и едва след това по съдебен ред.

Чл. 31. (нов 2008, изм. 2009) Архитектът няма право да оповестява в средствата в масова информация факти и становища по случаи, които в този момент се разглеждат от КДП и/или за които има открито дисциплинарно производство, до неговото приключване.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Този кодекс е съставен в изпълнение на ЗИД на ЗКАИИП.

§ 2. Разпоредбите в настоящия кодекс важат за всеки архитект, вписан в Регистъра на Камарата на архитектите в България. Нарушенията на правилата на Кодекса попадат под юрисдикцията на Комисията по дисциплинарно производство на Камарата на архитектите.

§ 2а. (нов 2009) По смисъла на този кодекс „архитект“ е член на КАБ или вписано в регистрите и лице съгласно ЗКАИИП и/или Устава.

§ 3. По смисъла на този кодекс “свързани лица” са:

- а). **(изм. 2009)** лицата, определени в § 1 от Допълнителните разпоредби на Търговския закон и в Глава пета на Семейния кодекс;
- б). членовете на една фирма, независимо от съподчинеността им;
- в). членовете на едно проектантско бюро, регистрирано в КАБ

§ 4. Този кодекс е винаги окончателен текст и не може да се променя на части.

§ 5. Комисията по дисциплинарно производство прилага настоящия кодекс при условията на разработен правилник за работа на КДП.

§ 6. (изм.2008) Всеки член на КАБ е длъжен да попълни декларация за свързаност и за спазване на настоящия кодекс, по ред и образец, определен от УС на КАБ в едномесечен срок от приемане на този Кодекс от ОС на КАБ.

§ 7. (изм.2008) Всеки член на КАБ е длъжен в 14-дневен срок да промени декларацията си при промяна на обстоятелствата описани в нея.

§ 7а. (нов 2009) Правото да се използва печат по чл.7, ал.8 от ЗКАИИП за подпечатване на проекти е валидно за срока, в който лицето притежава проектантската правоспособност. Правото се прекратява, ако се променят, ограничат или отпаднат условията за притежаване на съответната правоспособност, както и в случаите на чл.13в, ал.1 и ал.2 от Устава на КАБ и при промяна условията за притежаване на правоспособността при работа във връзка с чл.230, ал.3 от ЗУТ. В тези случаи лицето е длъжно да върне печата в 14-дневен срок в РК на КАБ. За срока след това лицето търпи месечна санкция в размер на 500 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

§ 8. Нормите на професионално поведение, въведени чрез настоящия кодекс, важат от датата на неговото приемане от Общото събрание.

**АРХ. ПЕТКО ЙОВЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КАБ**